

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології

Проректор із науково-педагогічної
роботи Н.В. Михальченко
«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ**

Ступінь магістра
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література
ОП: Англійська мова і література

2023 – 2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Добровольська Л.С., доцент кафедри германської філології, доктор філософії в галузі освіти.

Нікіфорчук С.С., викладач кафедри германської філології.

РЕЦЕНЗЕНТ: Т. М. Яблонська, доктор педагогічних наук, професор кафедри західних та східних мов та методики їх навчання ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

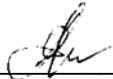
Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від 28.08. 2023 р.

Завідувач кафедри германської філології (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Голова навчально-методичної комісії (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол № 12 від 30.08.2023 р.

Голова навчально-методичної ради університету

Анотація

Курс «**Медіаграмотність та критичне мислення**» спрямовано на підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Курс допомагає студентам розвинути вміння критичного мислення та вміння створювати власні медіа пости та інтерпретувати і презентувати інформацію за допомогою ЗМІ.

Структура та методи викладання навчальної дисципліни побудовані відповідно до методики предметно-мовного інтегрованого навчання (англ. CLIL – Content and Language Integrated Learning), згідно з якою предмет викладається англійською мовою з подвійним фокусом на змістовну складову і мову.

Навчальний курс розроблено у рамках проєкту Еразмус + 610427-EE-2019-EPPKA2-CBHE-JP Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and European Integration/ «Підготовка вчителів іноземних мов як шлях до багатомовної освіти та євроінтеграції України» (MultiEd) (Наказ МНУ № 82 від 24.02. 2020р.)

Ключові слова: медіаграмотність, критичне мислення, мас медіа, інформаційно комунікативні технології, нова медіа, медіатекст, фактчекінг.

Summary

The course "**Media Literacy and Critical Thinking**" is aimed at preparing a person for safe and effective interaction with the modern mass media system, including both traditional (printed publications, radio, cinema, television) and new ones (computer-mediated communication, Internet, mobile telephony) media taking into account the development of information and communication technologies. The course helps students to develop critical thinking skills and the ability to create their own media posts, interpret and present information through the media.

The structure and teaching methods of the academic discipline are constructed in accordance with the CLIL methodology - Content and Language Integrated Learning, according to which the subject is taught in English with a double focus on the content component and the language.

The course "Media Literacy and Critical Thinking" was developed in terms of the Erasmus + Project 610427-EE-2019-EPPKA2-CBHE-JP Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and European Integration (MultiEd) (The order of MNU № 82 from 24.02. 2020.)

Key words: media literacy, critical thinking, mass media, information and communication technologies, new media, media text, fact-checking.

Вступ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Медіаграмотність та критичне мислення» складена доцентом кафедри англійської мови і літератури, доктором філософії в галузі освіти Добровольською Л.С. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності: 014 Середня освіта. Предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта. (Мова і література (англійська)). Спеціалізація: 014.021 Англійська мова і література. ОП: Англійська мова і література.

Предметом вивчення виступають: медіа тексти у традиційних та новітніх видах медіа; методика формування критичного мислення студентів під час роботи з медіа текстами.

Міждисциплінарні зв'язки: з курсами психології, практичного курсу основної іноземної мови, практичної граматики, теоретичних лінгвістичних дисциплін.

1. Метою викладання навчальної дисципліни «Медіаграмотність та критичне мислення» є ознайомлення студентів з базовими поняттями медіаграмотності, формування інфомедійно грамотної мовної особистості шляхом розвитку у студентів навичок критичного мислення для подальшого їхнього застосування в професійному середовищі та для навчання впродовж життя.

Основні завдання вивчення дисципліни поділяються на змістовно та мовно зорієнтовані.

Змістовно зорієнтовані завдання передбачають набуття студентами знань про основні поняття медіаграмотності, факти про ЗМІ та медіа-бізнес, включаючи історію, типи, ролі, функції, стандарти, агентів, доступ до інформації, щоб розуміти, як працюють ЗМІ в демократичному світі; про комерційні, соціальні та політичні наслідки засобів масової інформації та / або необхідність забезпечення свободи слова та регулювання засобів масової інформації у глобальному та місцевому контексті; про необхідність підвищення компетентності із медіаграмотності та навичок критичного мислення для навчання впродовж життя;

Мовно зорієнтовані завдання передбачають оволодіння студентами відповідною термінологією для ефективного спілкування іноземною мовою та формування таких вмінь:

- аналізувати, оцінювати та застосовувати алгоритми, цифрові інструменти та навички критичного мислення для розпізнавання маніпулятивної інформації;
- аналізувати кейси, систематизувати факти, інтерпретувати дані, щоб зрозуміти видимий і невидимий вплив засобів масової інформації;
- розпізнавати та критично інтерпретувати різні типи змісту, щоб зрозуміти експліцитний та імпліцитний плани медіа повідомлень;
- знаходити достовірну інформацію, щоб не стати об'єктом маніпулятивного впливу;
- критично споживати та створювати медіа-контент для реалізації особистих та професійних цілей;
- забезпечувати власну кібербезпеку та ділитися її стратегіями, щоб зробити цифровий світ безпечнішим.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами педагогіки, психології, а також із лінгвістичними дисциплінами, які студент засвоїв під час навчання на освітньому рівні «бакалавр». Навчальна дисципліна складається з 4-ох кредитів.

Програмні результати навчання (РН)

ПРН1. *Демонструє* вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

ПРН2. *Демонструє* вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

ПРН3. *Називає і описує* основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, *демонструє* вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

ПРН4. *Формулює* наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, *демонструє* навички їх критичного аналізу, *генерує* нові ідеї, *аргументує* можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

ПРН7. *Визначає, аналізує та характеризує* педагогічні інновації, *демонструє* вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

ПРН8. *Описує* показники якості педагогічної діяльності, *аналізує* можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, *визначає* індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, *обирає* ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ПРН9. *Демонструє* уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

ПРН10. *Називає і аналізує* шляхи мотивації учнів до саморозвитку, *демонструє* вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

ПРН13. *Демонструє* здатність діяти автономно і в команді.

ПРН14. *Демонструє* дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та *демонструє* вміння формувати її в учнів.

ПРН15. *Демонструє* граматичну правильність, лексичний діапазон і соціолінгвістичну відповідність власного мовлення, вільно володіє сучасними лексико-граматичними, орфоепічними, орфографічними та пунктуаційними нормами англійської мови для здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування в усному і писемному мовленні; конструює стилістично довершений текст певного стилю.

ПРН17. *Обирає* методи і прийоми навчання іноземної мови і зарубіжної літератури і контролю навчальних досягнень учнів відповідно до цілей і завдань освітнього процесу; оцінює навчальні матеріали та адаптує їх до конкретного освітнянського контексту, створює навчально-методичне забезпечення для проведення занять з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН19. Використовує гуманістичний потенціал іноземної мови і культури для формування духовного світу громадян України, забезпечує організацію діалогу мов і культур на заняттях з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН21. *Демонструє* рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови і зарубіжної літератури та методики їх навчання, уміння збирати наукову інформацію з тематики дослідження, використовуючи різні джерела інформації, формулювати цілі та завдання і вибрати відповідні методи дослідження, в тому числі й емпіричні; здійснює самостійний науковий пошук для оптимізації процесу навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в конкретному освітнянському контексті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими

компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

I. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

II. Фахові компетенції (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Компетентності предметних спеціальностей (ПК)

ПК2. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі, планувати і проводити навчальні заняття та виховні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах середньої та вищої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ПК3. Здатність володіти всіма складниками комунікативної компетентності на рівні C1 і використовувати їх у процесі професійної і міжособистісної комунікації у сферах усного і писемного мовлення.

ПК6. Здатність володіти технологіями навчання іноземної мови і літератури, використовувати різноманітні методи і прийоми навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах середньої та вищої освіти, оцінювати їх ефективність і розробляти шляхи їх удосконалення.

ПК7. Здатність проектувати форми та методи контролю якості освіти, здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, обирати та розробляти ефективні види контрольно-вимірювальних матеріалів.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1 Основи медіа.

Тема 1. Історія розвитку медіа

Тема 2. Медіа: зміст та типи.

Кредит 2 Ринок медіа: гравці ринку та правила гри.

Тема 3. Дослідження медіатекстів різних видів медіа

Тема 4. Реклама у медіа

Кредит 3. Факт vs особиста думка в медіа.

Тема 5. Оманлива інформація та пост-правда..

Тема 6. Маніпулятивні технології в медіа.

Кредит 4 **Різноманітність в медіа.**

Тема 7. Безпека кібер-простору.

Тема 8. Інфомедійна грамотність у повсякденному житті.

3. Рекомендована література

Базова

1. Jolls, T., Wilson, C. The Core Concepts: Fundamental to Media Literacy Yesterday, Today and Tomorrow. Journal of Media Literacy Education 6(2), 68-78. 2014. <https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1156&context=jmle>
2. Potter, W.J. Media Literacy. 10th edition. SAGE Publishing, 2021. 504 p.
3. Scheibe, C. and Rogow, F. The Teacher's Guide to Media Literacy. SAGE Publishing, 2011. 264 p.
4. Turner, Graeme. Re-Inventing the Media. Routledge, 2015. ISBN 978-1138020702

Допоміжна

1. Brown, A. J. Television "critical viewing skills" education: major media literacy projects in the United States and selected countries. Hillsdale, N. J. : L. Erlbaum Associates, 1991. 371 p.
2. Janks, H. et al. Doing Critical Literacy: Texts and Activities for Students and Teachers
3. Rodman, G. Mass Media In A Changing World. McGraw-Hill, 2006. ISBN 0073256323
4. Ryan M. (2012). Narration in Various Media. The Living Handbook of Narratology. Narration in Various Media the living handbook of narratology (uni-hamburg.de)
5. Share, Jeff; Jolls, Tessa; Thoman, Elizabeth (2005, 2007) Five Key Questions That Can Change the World. Lesson Plans for Media Literacy. Part 2: Practice CML MediaLit Kit™ Framework for learning and teaching in a Media Age / Centre for Media Literacy // www.medialit.org
6. Thoman, E.; Jolls, T. Literacy for the 21st Century. An Overview and Orientation Guide to Media Literacy Education. Part 1: Theory CML MediaLit Kit™ Framework for learning and teaching in a Media Age / Centre for Media Literacy. 2008. // www.medialit.org

4. Інформаційні ресурси

1. Media Literacy Fundamentals. <https://mediasmarts.ca/digital-media-literacy/general-information/digital-media-literacy-fundamentals/media-literacy-fundamentals>
2. Coronel, S. S., "The Media as Watchdog," Harvard-World Bank Workshop, May 19, 2008, accessed September 19, 2012, <http://www.hks.harvard.edu/fs/pnorris/Conference/Conference%20papers/Coronel%20Watchdog.pdf>
3. Potter W. Media Literacy. Online Student Companion. Електроний ресурс. Режим доступу: <https://study.sagepub.com/potter9e>
4. SPJ Code of Ethics. <https://www.spj.org/ethicscode.asp>
5. Declaration of Human Rights. <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання здійснюється за поточними результатами успішності студентів.

6. Засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання визначають стандартизовані методики, які призначені для кількісного та якісного оцінювання досягнутого особою рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних якостей. Діагностичне забезпечення рівня успішності навчання повинно здійснюватися на основі принципів системності,

систематичності і послідовності, індивідуального підходу, єдності діагностики і корекції. Діагностичні заходи мають проводитись на всіх етапах підготовки студентів.